

ХАРАКТЕРИСТИКА ТВАРИН ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ ПІВДЕННОЇ М'ЯСНОЇ ХУДОБИ

Інститут тваринництва степових районів ім.М.Ф.Іванова «Асканія-Нова» УААН –
Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

У степовій зоні України створюється південна м'ясна порода (П.М.Буйна, Ю.С.Мусієнко, Ю.В.Вдовиченко та інші) шляхом складного відтворного схрещування червоної степової худоби з бугаями спеціалізованих м'ясних порід: герефордської, шаролезької, санта-гертруда, шортгорнської і кубинських зебу браманської селекції.

У південній м'ясній породі формуються внутрішньопородні типи: таврійський, причорноморський та кримський.

З метою поглибленого вивчення поєднаностей генотипів при створенні таврійського типу, нами були використані матеріали росту та розвитку молодняка та живої маси і екстер'єру корів відділу скотарства інституту, що зафіксовані у відповідних журналах та картках.

Таврійський тип з використанням у схрещуванні помісних корів і телиць санта-гертруда х червона степова, санта-гертруда х шортгорн х червона степова з бугаями кубинськими зебу створюється синтетичним шляхом в агрофірмах «Асканія-Нова» Чаплинського, ім. Солодухіна Каховського, КСП «Каланчацький» Каланчацького районів Херсонської та КСП «Прикордонник» Кілійського району Одеської областей.

Тварини таврійського типу характеризуються міцною конституцією, що дає можливість витримувати екстремальні умови степової зони без передчасної втрати здоров'я і плодючості. Вони дають добрі прирости живої маси (1000-1200 г) на пасовищах без підгодівлі концентрованими кормами.

Селекційно-племінна робота у стадах проводиться в напрямку одержання високопродуктивних тварин з добре вираженими м'ясними якістьями і високою інтенсивністю росту і розвитку.

Жива маса телиць таврійського типу становила: новонароджених $24,9 \pm 0,2$, при відлученні – $213,9 \pm 1,2$, у 15 міс. – $369,4 \pm 1,8$ і у 18 міс. – $422 \pm 1,2$ кг (n=181).

Корови характеризуються високими племінними і продуктивними якістьями. Жива маса корів, що відповідають критеріям моделі бажаного типу, у віці 3-х років становила $526 \pm 2,7$ кг, у 4 роки – $584,1 \pm 2,9$, у 5 років і більше – $646,3 \pm 2,5$ кг, оцінка екстер'єру – $92,9 \pm 0,2$ бала (n=252).

Біологічна цінність м'яса бугайців висока. У довгому м'язі спини знаходилося 75,92% вологи, 21,44% білка, 0,93% жиру, білковий-якісний показник – 6,73, енергетична цінність 1 кг м'яса – 4,2 МДж.

Вміст амінокислот, за власними дослідженнями, у білках довгого м'яза спини бугайців становив (мг/г): лізину – 17,04, гістидину – 6,67, аргініну – 11,89, аспарагінової кислоти – 18,29, треоніну – 8,46, серину – 8,50, глутамінової кислоти – 32,35, проліну – 8,42, гліцину – 9,94, аланіну – 12,23, валіну – 10,33, ізолейцину – 9,29; лейцину – 17,16, тирозину – 7,33, фенілаланіну –

9,98; у печінці відповідно – 14,31; 5,14; 10,33; 17,94; 9,03; 8,30; 24,56; 9,95; 12,50; 10,60; 11,14; 8,74; 17,47; 7,08; 9,78. Сума незамінимих амінокислот у довгому м'язі спини склала 72,26, замінимих – 115,58, у печінці – 70,47 і 106,4 мг/г.

Отже, амінокислотний склад білків довгого м'яза спини і печінки бугайців свідчить, що амінокислотний індекс у них має більш вузьке співвідношення незамінимих амінокислот до замінимих (1:1,6 і 1:1,51), ніж у великої рогатої худоби молочних порід (1:1,7).

Таким чином, тварини таврійського типу південної м'ясної породи характеризуються значним генетичним потенціалом, і його доцільно ширше використовувати в процесі формування м'ясного скотарства, як самостійної галузі тваринництва, зокрема на півдні України.

УДК 636.22/28.034:636.2.061

М.В.МОРОЗ

ЗВ'ЯЗОК МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИМЕНІ З ПРОДУКТИВНІСТЮ КОРІВ-ПЕРВІСТОК БУРОЇ ПОРОДИ

Сумський державний аграрний університет

1. В комплексі заходів, спрямованих на підвищення молочної продуктивності великої рогатої худоби, важливе значення має організація планомірної роботи з поліпшення морфофункціональних властивостей вимені корів-первісток.

2. Важливою ознакою вимені вважають його форму. Найбільш бажані форми – ванно- та чашоподібна. Менш придатні до машинного доїння корови з округлою формою і зовсім непридатні з козячою та примітивною формами.

При оцінці корів-первісток бурої породи у племзаводі “Бездрик” Сумського району нами було виділено 36 корів (20,0%) з ванноподібною формою вимені, 137 голів (76,1%) – з чашоподібною і 7 тварин (3,9%) – з округлою.

3. При екстер'єрній оцінці вимені тварини з ванноподібною формою достовірно перевищують аналогів з чашоподібною і округлою формами. Зусилля селекціонерів у роботі з поліпшення морфологічних ознак полегшуються тим, що ці ознаки позитивно корелюють між собою.

4. Селекція тварин тільки за морфологічними ознаками вимені не буде в повній мірі сприяти отриманню корів, які відповідають вимогам сучасного машинного доїння. Тому необхідно оцінювати корів-первісток за технологічними ознаками.

Надій корів-первісток бурої породи з ванноподібною формою вимені становив $6301 \pm 110,9$ кг, що вище аналогів з чашоподібною на 1269 кг (25,2%, $P > 0,999$) та округлою – 1507 кг (31,4%, $P > 0,999$). Вміст жиру в молоці був у межах 4,19...4,27%.

У корів-первісток з ванноподібною формою середня швидкість молоковіддачі склала 1.367 кг/хв, що достовірно перевищує на 16,7% корів з чашоподібною формою і на 36,2% – з округлою.

Важливим показником, який характеризує діяльність молочної залози, є